

F. t. beslutn. vedr. konfliktfyldte forældremyndigheds- og samværsager

8.2.3. Lang tids adskillelse

Sag nr. 19 (Nyhedsbrev nr. 13 side 210 f. og nr. 11 side 102 ff.): Statsamtet meddelte afslag på samvær med et fem et halvt år gammelt barn, som faderen kun havde set en enkelt gang siden fødslen. Under den tidligere myndighedslov havde han tre gange søgt om samvær. Ud over den manglende kontakt mellem far og barn begrundede statsamtet afgørelsen med, at barnet, siden det var lille, havde levet i et stabilt familieforhold sammen med sin mor og hendes samlever.

Civilretsdirektoratet ændrede statsamtets afgørelse og fastsatte samvær, idet direktoratet blandt andet skønnede, at moderens og hendes samlevers familieviv ikke havde været af en sådan varighed, at etablering af samvær ville gribe så forstyrrende ind i barnets liv, at der var det fornødne grundlag for at fravige lovens udgangspunkt om fastsættelse af samvær. Direktoratet afviste endvidere moderens ønske om en børnesagkyndig undersøgelse, fordi en legestue havde beskrevet barnet som harmonisk (i en situation, hvor der vel at mærke ikke var fastsat samvær endnu), og fordi sagens oplysninger i øvrigt gav grundlag for dette. Det var blandt andet oplyst, at faderen tidligere havde fået et polititilhold i forhold til moderen, som han senere havde fået en advarsel for at overtræde. Men da der ikke var tilført nye oplysninger hos politiet siden 1991 (ca. syv år tidligere) kunne direktoratet ikke lægge til grund, at der aktuelt bestod et konfliktfyldt forhold mellem forældrene.

Østre Landsret stadfæstede direktoratets afgørelse, da den ikke fandt grundlag for at tilsidesætte direktoratets skøn, herunder også vedrørende beslutningen om ikke at iværksætte en børnesagkyndig undersøgelse.

Sagen viser endnu en gang, at der skal meget til for at tilsidesætte hovedreglen om, at det generelt er bedst for barnet at bevare forbindelsen til begge forældre, også selv om denne antagelse om barnets bedste ikke har entydig støtte i forskningsresultater. Det er særlig interessant, at Civilretsdirektoratet ikke vil lægge til grund, at der består et konfliktfyldt forhold mellem parterne, fordi der i nogle år ikke er tilført nye oplysninger vedrørende faderen hos politiet – på trods af tidligere trusler og polititilhold.

8.3. Afgørelser vedrørende fogedrettens tvangsfuldbyrdelse

8.3.1. Barnets modstand

T:FA 1999 side 241: I en sag fra 1999 mente Vestre Landsret ikke, at to børns tarv ville blive udsat for alvorlig fare, selv om det måtte antages, at samværet måtte gennemtvinges ved magtanvendelse på grund af

børnenes modvilje. Begge børn var under 12 år. Landsretten henviste i sin afgørelse til, at sagen vedrørte tre kortvarige, overvågede samvær, og at formålet med samværet var at give grundlag for en udtalelse fra en psykolog udpeget af statsamtet vedrørende samværets videre forløb. Fogedrettens kendelse havde tidligere lagt vægt på en psykologs udtalelse om, at børnene ville modsætte sig frivillig udlevering.

T:FA 1999 side 333: En anden sag vedrørte en pige på 14 år. Her tillagde man pigens klare modstand mod tvangsudlevering til moderen betydning. Ud over barnets klare modstand lagde fogedretten også vægt på, at det ville være formålsløst at gennemtvinge udlevering, når man tog barnets alder og modenhed i betragtning. Fogeden havde forud for afgørelsen foretaget en samtale med barnet, hvor barnet havde givet stærkt udtryk for, at hun ville løbe hjemmefra, hvis hun blev tvangsudleveret til moderen. Fogedrettens afgørelse blev senere stadfæstet af Østre Landsret.

*Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser**Ad punkt 1*

Hensynet til barnets bedste skal altid gå forud for forældrenes rettigheder. Dette kommer imidlertid ikke helt klart til udtryk i lovteksten:

§ 16 tilgodeser barnets ret til to forældre ved at give den ikke samboende forælder ret til samvær. Som nævnt ovenfor under punkt 5 er der dog ikke automatisk lighedstegn mellem barnets bedste og bevarelse af barnets kontakt med begge forældre. Det bør fremgå af loven. Det skal desuden præciseres, at forælderen ret til samvær er sekundær i forhold til hensynet til barnets bedste, når der ikke er overensstemmelse mellem forælder- og børneinteresser. Der skal med andre ord kun tilkendes den samværsret, som er til barnets bedste. § 16 giver efter sin nuværende formulering samværsforælderen en ret til samvær for at bevare barnets forbindelse med begge forældre.

Efter § 12, stk. 2, 2. punktum, og § 13, stk. 1, 2. punktum, skal det i sager vedrørende overførsel af forældremyndighed ved eneforældremyndighed tillægges vægt, om indehaveren af forældremyndighed uden rimelig grund hindrer gennemførelsen af samvær (chikane). Problemet er her, at man for at tilgode-se retfærdighedshensyn over for samværsforælderen kommer til at tilsidesætte hensynet til barnets bedste. På denne måde kommer man alt for let til at straffe chikane ved at straffe barnet. Desuden er det ikke hensigtsmæssigt at fremhæve ét bestemt problem i lovteksten, når der også er andre aspekter, der bør vurder-